

fra det Øjeblik, han begynder at kunne sanse, bliver det ham ganske naturligt indplantet gennem hans Forældre, som igen have arvet Forestillingen derom fra deres Forældre i mange, mange Led. Saa siger den ærede Finansminister: Ja, men Landboerne have saamænd ikke noget at klage over, thi Byerne maa jo ogsaa vedligeholde deres Kirker og underholde deres Præster. Ja, jeg har jo al min Tid levet i en By, og jeg har ganske vist maattet betale Præstepenge og ogsaa af og til maattet bidrage til Opførelse af en og anden ny Kirke, men det har ikke paa langt nær været noget, som kunde sammenlignes med de Tiendeydelser, som Folk ude paa Landet maa rykke ud med. Hvis man vil undersøge og opgøre, hvor meget disse Præstepenge og Bidrag til ny Kirker, der blive paalignede i Byerne, udgøre om Aaret, vil man finde, at det er for ingen Ting at regne ved Siden af Tiendebyrden, og ude paa Landet er Forholdet da ogsaa det, at ikke blot en Del af Jorderne ere tiendefri, men alle Næringsveje uden for Landbruget ere jo ogsaa tiendefri. Folk, der leve af deres Penge, af deres Handel, af Fabrikvirksomhed eller af hvilken som helst anden Virksomhed end Landbrug, ere alle sammen fri for at betale Tiende, men ikke desto mindre nyde de alle godt af de Goder, som Tienden for en Del anvendes til at betale. Tingen vil derfor slet ikke klares ved at gaa den Vej, man gik i 1850, altsaa ved at lægge Tiendepligten ogsaa paa de Jorder, der nu ere tiendefri, Tingen kan kun klares, naar man lægger Byrden eller dog en væsentlig Del af Byrden over paa det hele Samfund gennem den fælles Statskasse. Det er den eneste Vej, der er at gaa. Og naar der nu tales om, at vi forlange for meget ved at forlange $\frac{1}{4}$ eller, som den ærede Finansminister ud fra den ganske sikkert urigtige Forudsætning, at de dyre Pengetider ville vare ved et halvt hundrede Aar, gør det op, $\frac{1}{3}$, saa vil jeg dog henvise til, atovre i Sverige ere de komme saa langt, at i alt Fald den ene af deres Tiender bliver afskrevet uden noget som helst Bidrag fra Tiendeyderne. Jeg ved ikke ret, om de ovre i Sverige ligesom her have tre Tiender at trækkes med, jeg formoder det, og saa er Forholdet i alt Fald det, at den ene af Tienderne, den, der svarer til vor Kongetiende, er overtagen af Staten for en Del Aar tilbage og nu aarlig afskrives uden noget som helst Bidrag fra Tiendeydernes Side med $\frac{1}{10}$ og vil være ude af Verden i Aaret 1902 eller der omkring.

Forholdet er altsaa det, at ovre i Sverige har Staten bidraget $\frac{1}{3}$ til de samlede Tienders Afskaffelse, for saa vidt der er tre Tiender; er der ikke det, vil det altsaa være en større Procentdel, Staten har bidraget. Naar man nu gaar dertil ovre i Sverige, er det ikke let at fatte, hvilken Grund der skulde være til, at man ikke kunde gøre det samme her, af hvilken Grund man her skulde stille sig mere karrig og smaalig. Nu siger den ærede Finansminister: Ja, men man kan ikke komme til noget saadant, før man i alt Fald har prøvet, om man ikke ved at sætte en større Præmie, end hidtil kendes, kunde fremhjelpe frivillige Overenskomster. Det kunde man naturligvis forsøge paa, og det er muligt, at nogle flere Tiender ad den Vej vilde blive afløste, men at det skulde blive noget betydeligt, er der sikkert ikke nogen stor Grund til at tro. Og hvis det nu, naar man gik denne Vej, kunde vise sig, at i Løbet af 10 Aar eller saa $\frac{1}{5}$ af Landets Tiender bleve afløste, men det saa stoppede op, fordi det viste sig, at ikke flere kunde komme ud af det ad denne Vej, og man saa kom til Statskassen og sagde: Nu maa der gives et større Bidrag til Resten, vilde der vist blive sagt: Det kan man ikke gøre, det vilde være Uret mod dem, som have nøjedes med de smaa Bidrag og derved faaet Afløsning. Den frivillige Overenskomsts Vej har været en Gang forsøgt. Det blev indrettet paa den Maade, som de den Gang ledende Partier i Regering og Rigsdag vilde gøre det, og det viste sig, at det blev en Fiasko — kunde man godt kalde det — og at, hvis man skulde blive ved at gaa ad denne Vej, vilde det vare overmaade lang Tid, inden Tienden blev afløst. Den ærede Finansminister kritiserede det Regnestykke, jeg i Fjor opstillede her i Tinget. Han mente, at det ikke vilde vare 8,000, men kun 5,000 Aar. Jeg kunde have ønsket, at den ærede Minister havde noget mere specificeret, hvorledes han kom til det Tal paa 5,000. Vi vilde da have været i Stand til nærmere at drøfte Tallene, undersøge om Multiplikationerne og Divisionerne og alt det andet er foretaget paa rigtig og behørig Maade. Det ere vi afskaarne fra at gøre, da den ærede Minister kun har nævnt disse 5,000 Aar, som han for øvrigt selv erkendte var et stort Tal. Men han mente, at naar jeg var kommen til mit høje Tal, var det, fordi jeg ikke havde taget Hensyn til, at efterhaanden som Tiden gik, vilde Appetitten paa Tiendeaflysning efter Loven af 1894 blive saa